

**LIETUVOS RESPUBLIKOS  
BIUDŽETINIŲ ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO IR KOMISIJŲ NARIŲ  
ATLYGIO UŽ DARBĄ ĮSTATYMO NR. XIII-198 6, 7 STRAIPSNIŲ, 1 IR 2 PRIEDŲ  
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO  
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

**1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai**

Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-198 6, 7 straipsnių, 1 ir 2 priedų pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2026 m. liepos 1 d. nutarime Nr. 509 „Dėl 2027 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“ numatytą 2027 metų minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) dydį – 1245 eurų, Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programa), 135 ir 147 punktus bei 10, 283, 285, 286 punktų nuostatas, susijusias su mokytojų trūkumo mažinimu, pedagoginių darbuotojų karjeros galimybių plėtojimu, darbo sąlygų gerinimu ir jų atlyginimų didinimu, taip pat įgyvendinant valstybės įsipareigojimus dėl pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo ir švietimo įstaigų vadovų darbo sąlygų, numatytus Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėse sutartyse, bei įgyvendinant 2026 m. rugsėjo 25 d. Socialinių paslaugų šakos kolektyvinėje sutartyje Nr. PV3-1146 (toliau – Socialinių paslaugų šakos kolektyvinė sutartis), numatytus įsipareigojimus dėl socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygų. Nuo 2027 m. MMA padidėjus iki 1245 Eur, būtina peržiūrėti biudžetinių įstaigų darbuotojų minimalius pareiginės algos koeficientus, siekiant išlaikyti nuoseklią ir proporcingą pareigybių hierarchiją, užtikrinti tinkamą skirtingo sudėtingumo, atsakomybės ir kompetencijų lygio pareigybių diferencijavimą bei išvengti darbo užmokesčio skirtumų mažėjimo tarp atskirų pareigybių grupių. Taip pat būtina užtikrinti motyvuojančias socialinių paslaugų srities darbuotojų, mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, švietimo įstaigų vadovaujančių darbuotojų ir trenerių darbo apmokėjimo sąlygas.

Socialinių paslaugų srityje dirba virš 17 tūkstančių socialinių paslaugų srities darbuotojų, iš jų virš 5 tūkstančių socialinių darbuotojų. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos surinktais duomenimis virš 9000 darbuotojų dirba biudžetinėse savivaldybių socialinių paslaugų įstaigose, ir virš 2300 darbuotojų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldžiose socialinės globos įstaigose. Šiuo metu stebima darbuotojų kaita, profesinio perdegimo rizika ir specialistų trūkumas sektoriuje.

Projekto tikslai:

- Užtikrinti teisingesnę darbo užmokestį socialinių paslaugų srities darbuotojams, atitinkantį darbo pobūdį ir atsakomybę. Šio sektoriaus darbuotojų skaičius kasmet auga. Per pastaruosius penkerius metus socialinių paslaugų srities darbuotojų skaičius padidėjo daugiau nei 3 tūkst., o socialinių paslaugų gavėjų skaičius (be prevencinių ir bendrųjų socialinių paslaugų) viršija 100 tūkst. Socialinių darbuotojų darbo užmokestis taip pat nuosekliai auga, tačiau vis dar atsilieka nuo šalies vidutinio darbo užmokesčio. 2026 m. pirmąjį ketvirtį Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos surinktais duomenimis socialinių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis „į rankas“ siekė 1 411 eurų. Socialinių darbuotojų atlygio didinimo poreikis numatytas ir Dvidešimt pirmojoje Vyriausybės programoje, kurios 147 punkte numatyta: „Kursime saugias darbo sąlygas socialiniams darbuotojams, rūpinsimės derama jų kvalifikacija ir atlygiu. Stiprinsime socialinių darbuotojų profesinę savivaldą, sukursime socialinių paslaugų darbuotojų saugos standartą ir užtikrinsime, kad jis veiktų visoje Lietuvoje ir skirtingų sektorių socialinių paslaugų įstaigose, skiriant atitinkamą finansavimą.“.

- Siekiant užtikrinti motyvuojančias trenerių, dirbančių valstybinėse ir savivaldybių įstaigose, darbo apmokėjimo sąlygas, nuo 2027 m. sausio 1 d. padidinti jų darbo užmokestį 7,56 proc. (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą).

- Įtvirtinti nuostatą, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. švietimo įstaigos vadovui nustatytas pareiginės algos koeficiento padidinimas taikomas ir tais atvejais, kai, pasibaigus švietimo įstaigos vadovo kadencijai, jis laimi konkursą vadovo pareigoms eiti toje pačioje švietimo įstaigoje, kurioje užėmė pareigas iki konkurso. Įsipareigojimas inicijuoti šį pakeitimą yra numatytas 2022 m. gruodžio 23 d. Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinėje sutartyje Nr. S-861, įregistruotoje Kolektyvinių sutarčių registre 2023 m. sausio 18 d. numeriu Nr. PV3-674 (2026 m. liepos 23 d. sutarties pakeitimas Nr. S-253).

- Atsisakyti perteklinių Įstatymo nuostatų, nustatančių atvejus, kuomet pedagoginiams darbuotojams suteikiamos kvalifikacinės kategorijos be atestacijos procedūros, ir sudaryti prielaidas Įstatymą įgyvendinančiuose teisės aktuose sistemiškai reglamentuoti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacinių kategorijų suteikimo procesą.

- Užtikrinti, kad biudžetinių įstaigų *kvalifikuoti* darbuotojai uždirbtų daugiau nei MMA, mažiausią leidžiamą atlygį už nekvalifikuotą darbą ir padidinti Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 priede numatytus minimalius pareiginės algos koeficientus, kad nustačius 1245 eurų MMA, minimalūs kvalifikuotų darbuotojų pareiginės algos koeficientai būtų didesni už nekvalifikuotų darbuotojų darbo užmokestį ir neatsirastų nepagrįstai susiklosčiusios minimalių pareiginės algos koeficientų sanklotos („persidengimo“). Įvertinant tai, kad MMA, vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 141 straipsnio 2 dalies nuostata, – mažiausias leidžiamas atlygis už nekvalifikuotą darbą.

- Užtikrinti, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. valstybės biudžeto lėšos mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, švietimo įstaigų vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui didėtų 7,56 proc. (4,5 proc. būtų didinami pareiginės algos koeficientai, 0,43 proc. būtų skirta pareiginės algos koeficientų didinimui dėl veiklos sudėtingumo, priemokoms ar kitoms išmokoms, o 2,5 proc. didėtų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis).

Pagal Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2026 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 675 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 5.1 veiksmą, taip pat Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinių sutarčių nuostatas, valstybės biudžeto lėšos mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, švietimo įstaigų vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui kasmet turėtų augti ne mažiau kaip 5 proc. sparčiau už prognozuojamą kitų metų šalies vidutinio darbo užmokesčio augimą. Pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2026 m. rugsėjo 11 d. paskelbtą 2026–2029 metų ekonominės raidos scenarijų prognozuojama, kad šalies vidutinis darbo užmokestis 2027 m. augs 7,2 proc., todėl lėšos minėtų pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčiui turėtų didėti ne mažiau kaip 7,56 proc. (t. y.,  $7,2 \times 1,05 = 7,56$ ).

Planuojama, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis išaugs nuo 1 798 Eur iki 1 843 Eur (2,5 proc.). Siekiant, kad bendras darbo užmokesčio padidėjimas sudarytų 7,56 proc., pedagoginių darbuotojų darbo užmokestį papildomai reikia didinti 4,93 proc.

- Papildyti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų darbo apmokėjimo sistemą nuostatomis, kurios sudarytų prielaidas pritraukti į švietimo įstaigas aukštos kvalifikacijos specialistus ir sparčiau siekti karjeros.

Švietimo sistema susiduria su mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų trūkumu, todėl būtina sukurti sąlygas pritraukti į švietimo įstaigas aukštos kvalifikacijos specialistus (magistro ar mokslo ir meno daktaro laipsnį įgijusius pedagogus). Siekiant sudaryti galimybes pedagoginiams darbuotojams greičiau įgyti jų kompetencijas atitinkančias kvalifikacines kategorijas (jau po pirmų pedagoginio darbo metų), Įstatyme būtina nustatyti pareiginės algos koeficientus mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams, turintiems ne ilgesnį kaip 5 metų pedagoginio darbo stažą, įgijusiems vyresniojo mokytojo arba pagalbos mokiniui specialisto, metodininko arba eksperto kvalifikacines kategorijas (šiuo metu pareiginės algos koeficientai minėtais atvejais nėra nustatyti).

- Sudaryti galimybes karjeros specialistams atestuotis ir įgyti kvalifikaciją.

Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos 283 punkte numatyta užtikrinti sertifikuotą karjeros ugdymo specialistų paslaugas mokyklose, kokybišką informacijos apie šias paslaugas

sklaidą. Karjeros specialistai yra pagalbos mokiniui specialistai, kurie teikia ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo ir kitose švietimo įstaigose, palaiko ryšius su darbdaviais, konsultuoja dėl darbo galimybių pagal įgyjamą kvalifikaciją, dalyvauja vykdant asmenų karjeros stebėseną. Karjeros specialistai turi atitikti švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatytus išsilavinimo ir profesinių žinių reikalavimus, tačiau šiuo metu jie neturi galimybės atestuotis. Siekiant aukštos profesinio orientavimo paslaugų kokybės, būtina sukurti prielaidas karjeros specialistams, kaip ir kitiems pagalbos mokiniui specialistams, siekti karjeros ir gauti įgytą kvalifikacinę kategoriją atitinkantį darbo užmokestį.

## **2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai**

Įstatymo projekto rengimą inicijavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kartu su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė Vita Baliukevičienė, tel. +370 611 34047, el. p. Vita.Baliukeviciene@socmin.lt, vyresnioji patarėja Agnė Nakčerienė, tel. +370 656 38257, el. p. Agne.Nakceriene@socmin.lt, patarėja Viktorija Trachimovič, tel. +370 658 59 646, el. p. Viktorija.Trachimovic@socmin.lt, Socialinių paslaugų grupės vadovė Violeta Toleikienė, tel. +370 611 34047, el. p. violeta.toleikiene@socmin.lt, taip pat Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento direktorė Eglė Radėnienė, tel. +370 684 26 858, el. p. Egle.Radeniene@smsm.lt, Švietimo ir sporto ekonomikos skyriaus vedėja Jolita Mackevičienė, tel. +370 666 55 280, el. p. Jolita.Mackeviciene@smsm.lt, patarėja Danutė Bužinskienė, tel. +370 686 37 086, el. p. Danute.Buzinskiene@smsm.lt.

## **3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai**

Pagal galiojančią Įstatymo 6 straipsnio 5 dalies nuostatą socialinių paslaugų srities darbuotojų Įstatymo 1 priede nustatyti minimalūs pareiginės algos koeficientai didinami 21 proc. Socialinių paslaugų srities darbuotojams pareiginės algos koeficientas papildomai didinamas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2025 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-786 „Dėl Lėšų paskirstymo 2026 metais savivaldybėms socialinių paslaugų įstaigose dirbančių socialinių paslaugų srities darbuotojų pareiginei algai padidinti ir socialinių paslaugų šakos kolektyvinėje sutartyje nustatytiems įsipareigojimams įgyvendinti patvirtinimo“. Toks įsakymas yra rengiamas kasmet, jau ketvirtus metus iš eilės.

Įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje nurodyta, kad socialinių paslaugų srities darbuotojo pareiginės algos koeficientas didinamas atsižvelgiant į jo turimą galiojančią kvalifikacinę kategoriją: jeigu socialinių paslaugų srities darbuotojo kvalifikacinė kategorija pirma (žemiausia), jo pareiginės algos koeficientas didinamas 15 proc., jeigu antra (aukštesnė), – 20 proc., jeigu trečia (aukščiausia), – 30 proc. Socialinių paslaugų srities darbuotojams, neturintiems kvalifikacinės kategorijos, pareiginės algos koeficientai gali būti didinami iki 10 proc.

Šiuo metu trenerių pareiginės algos koeficientai nustatomi pagal Įstatymo 1 priedą (pareigybė – specialistas). Be to, vadovaujantis Įstatymo 6 straipsnio 6 dalimi, trenerio pareiginės algos koeficientas didinamas atsižvelgiant į jo kvalifikacinę kategoriją. Siekiant sudaryti sąlygas padidinti trenerių darbo užmokestį, reikia didinti treneriams taikomus minimalius pareiginės algos koeficientus, nurodytus Įstatymo 1 priede, t. y. atitinkamai tikslinti Įstatymo 6 straipsnio 5 dalį. Nuo 2026 m. sausio 1 d. treneriams taikomi 7,65 proc. didesni nei Įstatymo 1 priede nurodyti minimalūs pareiginės algos koeficientai. Siekiant užtikrinti motyvuojančias trenerių darbo apmokėjimo sąlygas, būtinas papildomas koeficientų didinimas.

Pagal Įstatymo 6 straipsnio 9 dalį švietimo įstaigos vadovo veiklą įvertinus kaip viršijančią lūkesčius ir nustačius jam didesnę pareiginės algos koeficientą (vadovaujantis Įstatymo 9 straipsnio 9 dalies 1 punktu), nustatytas didesnis pareiginės algos koeficientas taikomas, jeigu pasibaigus švietimo įstaigos vadovo pirmajai kadencijai jis be konkurso skiriamas antrajai kadencijai toje pačioje švietimo įstaigoje. Tais atvejais, kai švietimo įstaigos vadovas po pirmos ar antros kadencijos laimi konkursą tos pačios švietimo įstaigos, kurioje dirbo iki tol, vadovo pareigoms užimti, sudaroma nauja

darbo sutartis ir pareiginės algos koeficiento dalis, susijusi su jo veiklos vertinimu, sukaupia ankstesnių kadencijų metu, jam neskiriama (pareiginės algos padidinimas gali būti skiriamas iš naujo tik po naujo veiklos vertinimo). Toks pareiginės algos dalies, susijusios su veiklos vertinimu, mokėjimo nutraukimas yra nepagrįstas, nes asmuo iš esmės tęsia darbą toje pačioje įstaigoje, kurioje už išskirtinius veiklos rezultatus jau įgijo teisę į tam tikrą dalį pareiginės algos koeficiento, ir nėra aiškių veiksmų ar aplinkybių, galinčių iš esmės pakeisti darbuotojo veiklos rezultatus. Pažymėtina, kad kadencijos pabaiga ir konkursas nepanaikina ankstesnio veiklos vertinimo rezultatų. Pareiginės algos koeficientas vadovui pagal Įstatymo 9 straipsnio 9 dalies 1 punktą buvo padidintas ne dėl paties pareigų ėjimo fakto, o įvertinus konkretaus vadovo veiklą kaip viršijančią lūkesčius. Konkursas turi kitą paskirtį – jo metu sprendžiama, kas vadovaus įstaigai kitą kadenciją. Todėl vien tai, kad tarp vadovo kadencijų buvo atlikta privaloma konkurso procedūra, savaime neturėtų panaikinti ankstesnio veiklos vertinimo ir jo pagrindu nustatyto koeficiento padidinimo. Priešingu atveju susidaro nelogiška situacija: vadovo veikla įvertinama teigiamai, dėl to jam nustatomas didesnis koeficientas, jis vėliau laimi viešą konkursą ir toliau vadovauja tai pačiai įstaigai, tačiau nuo naujos kadencijos pradžios jo koeficientas sumažėja. Toks sumažėjimas būtų nulemtas ne blogesnių veiklos rezultatų, pasikeitusių funkcijų ar mažesnės atsakomybės, o vien formalios kadencijų sandūros ir neteisingo reguliavimo. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Įstatymo 6 straipsnio 9 dalyje numatyti, kad švietimo įstaigos vadovui nustatytas pareiginės algos koeficiento padidinimas, susijęs su veiklos vertinimu, taikomas ir tais atvejais, kai, pasibaigus švietimo įstaigos vadovo kadencijai, jis laimi konkursą vadovo pareigoms eiti toje pačioje švietimo įstaigoje, kurioje užėmė pareigas iki konkurso.

Įstatymo 7 straipsnio 6 dalyje yra nustatyta, kad mokytojams (išskyrus trenerius) ir pagalbos mokiniui specialistams, įgijusiems aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją, iš karto suteikiama mokytojo ar pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacinė kategorija. Pagal Švietimo įstatymo 56 straipsnio 2 dalies 3 punktą, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų atestacijos nuostatus tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras. Siekiant sistemaiškai reglamentuoti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacinių kategorijų suteikimą pagal jų turimą išsilavinimą ir kompetencijas, šios Įstatymo nuostatos reikėtų atsisakyti, o atvejus, kuomet kvalifikacinės kategorijos suteikiamos be atestacijos, reglamentuoti švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamuose mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų atestacijos nuostatuose.

Biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), darbo apmokėjimo sąlygas reglamentuoja Įstatymas, kuriame biudžetinių įstaigų vadovų, jų pavaduotojų, struktūrinių padalinių vadovų, jų pavaduotojų, specialistų ir kvalifikuotų darbuotojų minimalūs pareiginės algos koeficientai, apskaičiuoti vadovaujantis pareiginės algos (atlyginimo) baziniu dydžiu, nustatyto Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatyme, yra didesni už šiuo metu galiojančią MMA (1153 eurus). Biudžetinės įstaigos vadovo pareiginės algos koeficientas Įstatymo 1 priede nustatytas nurodant minimalią ir maksimalią koeficiento ribą, kitų pareigybių grupių – nurodant tik minimalią pareiginės algos koeficiento ribą, Įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatant, kad biudžetinės įstaigos darbuotojo pareiginė alga nustatoma iš darbo apmokėjimo sistemoje pareigybei nustatyto pareiginės algos koeficientų intervalo, kurio minimalūs pareiginės algos koeficientų dydžiai negali būti mažesni negu Įstatymo 1 priede nustatyti koeficientų dydžiai ir mažesni negu 1,1 Vyriausybės patvirtintos MMA, išskyrus darbininkus. Pareiginės algos maksimalaus koeficiento dydis negali viršyti biudžetinės įstaigos vadovo pareiginės algos maksimalaus koeficiento dydžio, nustatyto Įstatymo 1 priede arba kituose įstatymuose, išskyrus Įstatymo 6 straipsnio 6 dalyje nustatytus atvejus.

Vadovaujantis Įstatymo nuostatomis, tik D lygio pareigybėms, kurioms netaikomi išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos reikalavimai, pareiginės algos nustatoma MMA dydžio, t. y. darbininkų pareiginė alga negali būti mažesnė negu MMA.

Šiuo metu mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų ir švietimo įstaigų vadovaujančių darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygos detalios reglamentuotos Įstatymo 2 priede. Mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų pareiginė alga nustatoma, atsižvelgiant į pedagoginio darbo stažą, kvalifikacinę kategoriją ir veiklos sudėtingumą. Mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui pareiginė alga nustatoma, atsižvelgiant į mokykloje ugdomų mokinių skaičių, pedagoginio darbo stažą, veiklos

sudėtingumą bei veiklos vertinimo rezultatus. Švietimo pagalbos įstaigų vadovams, jų pavaduotojams, kurių darbas laikomas pedagoginiu – atsižvelgiant į pareigybių skaičių, vadovaujamo darbo patirtį ir veiklos vertinimo rezultatus. Įstatymo 2 priede nurodytiems pedagoginiams darbuotojams nustatyti konkretūs pareiginės algos koeficientai, taip pat nustatytas pareiginės algos koeficientų didinimas dėl veiklos sudėtingumo. Siekiant įgyvendinti Dvidešimt pirmosios Vyriausybės programos ir Lietuvos švietimo ir mokslo šakos kolektyvinių sutarčių nuostatas, susijusias su pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimu, būtina padidinti Įstatymo 2 priede nustatytus pareiginės algos koeficientus.

Šiuo metu mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai, turintys ne ilgesnį kaip 2 m. pedagoginio darbo stažą, gali įgyti tik mokytojo arba pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacinę kategoriją, o mokytojai ir pagalbos mokiniui specialistai, turintys nuo daugiau kaip 2 m. iki 5 m. pedagoginio darbo stažą, gali įgyti tik vyresniojo mokytojo arba vyresniojo pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacinę kategoriją, todėl mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams pareiginės algos koeficientai pagal aukštesnes kvalifikacines kategorijas, į kurias jie negali pretenduoti dėl nepakankamo pedagoginio darbo stažo, Įstatyme nenustatyti. Siekiant aukštos kvalifikacijos specialistams (įgijusiems magistro ar mokslo ir meno daktaro laipsnį) sudaryti prielaidas be atestacijos procedūrų jau po pirmųjų pedagoginio darbo metų įgyti vyresniojo mokytojo arba pagalbos mokiniui specialisto, metodininko arba eksperto kvalifikacinę kategoriją, reikėtų nustatyti atitinkamus pedagoginio darbo stažą bei kvalifikacinę kategoriją atitinkančius pareiginės algos koeficientus.

Karjeros specialistai šiuo metu nėra atestuojami. Jų pareiginės algos koeficientai yra nustatyti Įstatymo 2 priedo 23 punkte, kaip pagalbos mokiniui specialistams, kuriems nesuteiktos kvalifikacinės kategorijos. Siekiant sudaryti galimybes karjeros specialistams atestuotis ir įgyti kvalifikaciją, minėtas nuostatas reikėtų tikslinti.

#### **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Įstatymo projekte siūlomi šie pakeitimai:

- Įstatymo 6 straipsnio 5 dalies nuostatos, numatančios, kad socialinių paslaugų srities darbuotojų Įstatymo 1 priede nustatyti minimalūs pareiginės algos koeficientai didinami 30 proc. vietoje dabar nustatyto 21 proc. Socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo užmokesčio didinimas yra būtinas siekiant užtikrinti kokybiškų socialinių paslaugų teikimą, pritraukti ir išlaikyti kvalifikuotus specialistus bei tinkamai įvertinti jų atliekamo darbo sudėtingumą ir atsakomybę. Šie specialistai atlieka itin svarbią visuomeninę funkciją – teikia pagalbą pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms, prisideda prie jų integracijos ir gyvenimo kokybės gerinimo. Tikimasi, kad konkurencingas darbo užmokestis padės mažinti darbuotojų kaitą, profesinio perdegimo riziką ir specialistų trūkumą sektoriuje. Be to, didėjant socialinių paslaugų poreikiui visuomenėje, būtina užtikrinti, kad socialinio darbo profesija išliktų patraukli, o jos atstovų bei kitų socialinių paslaugų srities darbuotojų kompetencija ir indėlis į visuomenės gerovę būtų deramai pripažįstami bei atlyginami.

- Įstatymo projektu siūloma pakeisti Įstatymo 6 straipsnio 6 dalį, siekiant įgyvendinti Socialinių paslaugų šakos kolektyvinėje sutartyje prisiimtus įsipareigojimus. Atsižvelgiant į Socialinių paslaugų šakos kolektyvinėje sutartyje pasiektą susitarimą, siūloma nustatyti, kad socialiniams darbuotojams, atvejo vadybininkams, globos koordinatoriams, globos centro veiklos koordinatoriams ir veiklos vadovams, dirbantiems socialines paslaugas pagal Socialinių paslaugų įstatymą teikiančiose biudžetinėse įstaigose, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, ir turintiems galiojančią antrą (aukštesnę) kvalifikacinę kategoriją, pareiginės algos koeficientas būtų didinamas 25 proc. vietoje šiuo metu nustatyto 20 proc. didinimo. Siūlomas pakeitimas skirtas stiprinti socialinių paslaugų srities darbuotojų motyvavimą, pripažinti jų profesinę kvalifikaciją ir užtikrinti kolektyvinėje sutartyje sutartų socialinių garantijų įgyvendinimą. Preliminariais duomenimis, siūlomas pakeitimas būtų aktualus 1 961 socialinių paslaugų srities darbuotojui, turinčiam galiojančią antrą (aukštesnę) kvalifikacinę kategoriją.

- Siekiant nuo 2027 m. sausio 1 d. trenerių darbo užmokestį padidinti 7,56 proc. (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą), siūloma nuo 2027 m. sausio 1 d. trenerių pareiginės algos koeficientus padidinti 4,93 proc. ir atitinkamai tikslinti Įstatymo 6 straipsnio 5 dalį, nustatant, kad treneriams taikomi 12,96 proc. didesni nei Įstatymo 1 priede nurodyti minimalūs pareiginės algos koeficientai ( $12,96 = 1,0765 \times 1,0493 \times 100 - 100$ ). Įvertinus tai, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis didinamas nuo 1 798 eurų iki 1 843 eurų (2,5 proc.), o pareiginės algos koeficientai didinami 4,93 proc., bendras darbo užmokesčio padidėjimas sudaro 7,56 proc. ( $7,56 = 1,0493 \times 1,025 \times 100 - 100$ ). Pitarus šiam pasiūlymui, trenerių darbo užmokestis iki mokesčių padidės vidutiniškai 205 eurai (nuo 2 718 iki 2 923 eurų), po mokesčių – vidutiniškai 125 eurai (nuo 1 649 iki 1 774 eurų).

- Įstatymo 6 straipsnio 9 dalį siūloma papildyti nuostata, pagal kurią tais atvejais, kai, pasibaigus švietimo įstaigos vadovo kadencijai, jis laimi konkursą vadovo pareigoms eiti toje pačioje švietimo įstaigoje, kurioje užėmė pareigas iki konkurso, švietimo įstaigos vadovui taikomas pareiginės algos koeficiento padidinimas, susijęs su jo veiklos vertinimu (t. y. skirtas pagal Įstatymo 9 straipsnio 9 dalies 1 punktą). Taip būtų sudaryta galimybė nemažinti švietimo įstaigos vadovo pareiginės algos visais atvejais, kai jis tęsia darbą toje pačioje švietimo įstaigoje. Siūlomas reguliavimas atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktriną dėl diferencijuoto teisinio reguliavimo tam tikrų asmenų kategorijų, esančių skirtingose padėtyse, atžvilgiu. Valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovo darbo apmokėjimas yra iš esmės kitoks nei valstybės tarnautojų ar kitų biudžetinių įstaigų vadovų. Jiems įstatymo lygiu nustatytas konkretus pareiginės algos koeficientas, todėl nenustačius specialios normos, savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija negali išlaikyti vadovo pareiginės algos koeficiento padidinimo dėl veiklos vertinimo, nors įstaigos vadovas ir vadovaus tai pačiai švietimo įstaigai, kurioje užėmė pareigas iki konkurso. Tuo tarpu valstybės tarnautojų ir kitų biudžetinių įstaigų vadovų pareiginė alga nustatoma iš pareigybei nustatyto pareiginės algos koeficientų intervalo ir yra sudarytos galimybės nemažinti pareiginės algos. Taip pat pažymėtina, kad valstybės tarnautojų ir kitų biudžetinių įstaigų vadovų atžvilgiu objektyviai negalima situacija, kai vadovas laimi konkursą po dviejų kadencijų, nes pagal Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 10 straipsnio 2 dalį ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 13 straipsnio 5 dalį asmuo gali eiti tos pačios valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovo pareigas ne daugiau kaip dvi kadencijas iš eilės. Tuo tarpu valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovo kadencijų skaičius neribojamas (Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 59 straipsnio 4 dalis).

Siūlomas teisinis reguliavimas taip pat nediskriminuotų asmenų, kurie laimi konkursą vadovo pareigoms prieš tai nedirbę švietimo įstaigos vadovais, ir kurie laimi konkursą vadovo pareigoms prieš tai dirbę švietimo įstaigos vadovais kitoje švietimo įstaigoje, nes skirtingas darbo apmokėjimo sąlygų taikymas būtų grindžiamas objektyviu, su reguliavimo tikslu tiesiogiai susijusiu kriterijumi – vadovo veiklos toje pačioje švietimo įstaigoje tęstinumu. Pareiginės algos koeficiento padidinimas pagal Įstatymo 9 straipsnio 9 dalies 1 punktą yra konkretaus švietimo įstaigos vadovo veiklos įvertinimo teisinė pasekmė. Vadovo veiklos užduotys nustatomos ir jo veikla vertinama atsižvelgiant į konkrečios švietimo įstaigos tikslus, veiklos rodiklius, situaciją ir veiklos sąlygas, todėl tokio vertinimo rezultatas yra tiesiogiai susijęs su veikla konkrečioje švietimo įstaigoje. Dėl šios priežasties vadovo, kuris, laimėjęs konkursą, tęsia vadovavimą tai pačiai švietimo įstaigai, ir asmens, kuris konkursą laimi prieš tai šiai įstaigai nevadovavęs arba vadovavęs kitai švietimo įstaigai, padėtis šio teisinio reguliavimo požiūriu nėra tapati. Pirmuoju atveju išlieka tiesioginis ryšys tarp toje pačioje švietimo įstaigoje įvertintos vadovo veiklos, už jos rezultatus nustatyto pareiginės algos koeficiento padidinimo ir toliau toje pačioje įstaigoje atliekamų vadovo funkcijų. Tuo tarpu pradėjus vadovauti kitai švietimo įstaigai keičiasi veiklos vertinimo kontekstas, įstaigos tikslai, rodikliai ir veiklos sąlygos, todėl ankstesnėje įstaigoje atlikto veiklos vertinimo teisinės pasekmės nėra automatiškai perkeliamos į kitą švietimo įstaigą. Siūlomu reguliavimu asmenys nėra diferencijuojami pagal konkurso laimėjimo faktą ar pagal tai, ar jie anksčiau apskritai yra dirbę švietimo įstaigos vadovais. Konkursas yra vadovo skyrimo į pareigas būdas, o siūlomo pareiginės algos koeficiento padidinimo išsaugojimo pagrindas yra jau įvertintos veiklos tęstinumas toje pačioje švietimo įstaigoje. Todėl vien aplinkybė, kad tolesniam vadovavimui tai pačiai švietimo įstaigai vadovas turi iš naujo laimėti

konkursą, neturėtų panaikinti ankstesnio jo veiklos įvertinimo toje pačioje įstaigoje teisinių pasekmių. Be to, toks reguliavimas užtikrina nuoseklų to paties principo taikymą nepriklausomai nuo vadovo paskyrimo kitai kadencijai procedūros: kai vadovas antrajai kadencijai toje pačioje švietimo įstaigoje skiriamas be konkurso, jo veiklos vertinimo pagrindu nustatytas didesnis pareiginės algos koeficientas išlieka, todėl nėra objektyvaus pagrindo šį padidinimą panaikinti vien dėl to, kad vadovavimo tai pačiai įstaigai tęstinumas užtikrinamas laimėjus konkursą. Priešingu atveju to paties vadovo, tęsiančio darbą toje pačioje švietimo įstaigoje, darbo apmokėjimo sąlygos skirtųsi vien dėl jo paskyrimo kitai kadencijai procedūros, nors aplinkybės, kuriomis buvo grindžiamas pareiginės algos koeficiento padidinimas, iš esmės nebūtų pasikeitusios.

- Siekiant sistemiškai reglamentuoti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacinių kategorijų suteikimą pagal jų turimą išsilavinimą ir kompetencijas, siūloma iš Įstatymo 7 straipsnio 6 dalies išbraukti nuostatą, pagal kurią numatyta, kad mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams, įgijusiems aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, ar specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją, iš karto suteikiama mokytojo ar pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacinė kategorija. Šis pakeitimas užtikrins aiškesnį ir nuoseklesnį teisinį reguliavimą ir sudarys prielaidas kvalifikacinių kategorijų suteikimo procedūras (įskaitant atvejus, kuomet kvalifikacinės kategorijos suteikiamos be atestacijos) aiškiai reglamentuoti švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamuose mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų atestacijos nuostatuose. Siekiant užtikrinti, mokytojų, kurie pagal Švietimo įstatymo 48 straipsnio 1 dalies 2 punktą privalo per 2 metus nuo darbo mokytoju pagal ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo programas pradžios įgyti pedagogo kvalifikaciją, teisėtus lūkesčius, Įstatymo projekto 5 straipsnio 3 dalyje numatomos pereinamos nuostatos. Jos nėra aktualios pagalbos mokiniui specialistams, nes jie negali pradėti dirbti, jei neturi atitinkamo išsilavinimo ir kvalifikacijos (pagal Švietimo įstatymo 19 straipsnio 3 dalį, 20 straipsnio 2 dalį, 21 straipsnio 1 dalį).

- Didinti (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą) Įstatymo 1 priede numatytus minimalius pareiginės algos koeficientus, kad biudžetinių įstaigų vadovų, jų pavaduotojų, struktūrinių padalinių vadovų, jų pavaduotojų, specialistų ir kvalifikuotų darbuotojų (išskyrus pagalbos mokiniui specialistus) minimalūs pareiginės algos koeficientai, apskaičiuoti vadovaujantis pareiginės algos (atlyginimo) baziniu dydžiu, būtų didesni už nuo 2027 metų įsigaliosiančią 1245 eurų MMA, taip siekiant sudaryti sąlygas mokėti teisingą darbo užmokestį ir neleisti tarp pareigybių grupių atsirasti nepagrįstai susiklosčiusios minimalių ir maksimalių pareiginės algos koeficientų sanklotos („persidengimo“), kadangi MMA, vadovaujantis Darbo kodekso 141 straipsnio 2 dalies nuostata, – mažiausias leidžiamas atlygis už nekvalifikuotą darbą.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos surinktais duomenimis, šiuo metu biudžetinėse įstaigose yra virš 18 tūkstančių nekvalifikuotų darbuotojų, kuriems nustatyta MMA. Nustačius planuojamą 1245 eurų MMA, jų pareiginės algos padidės 8 proc. (arba 92 eurai).

Atsižvelgiant į tai, kartu būtina peržiūrėti ir kitų biudžetinių įstaigų darbuotojų pareigybių grupių minimalius pareiginės algos koeficientus, siekiant išlaikyti nuoseklų jų didėjimą ir pagrįstus skirtumus tarp skirtingos kvalifikacijos bei atsakomybės pareigybių. Todėl Įstatymo projekte siūloma minimalius pareiginės algos koeficientus didinti vidutiniškai apie 2,5-9,9 proc. (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą), o minimalių pareiginių algų augimas sudarytų apie 47-150 Eur per mėnesį. Biudžetinėse įstaigose darbuotojų, išskyrus pedagoginius darbuotojus, kurie gauna minimalius ir šiek tiek didesnius nei minimalius koeficientus dirba apie 20 tūkstančių.

**Kvalifikuotam darbuotojui (C lygis)** minimalų pareiginės algos koeficientą siūloma didinti nuo 0,71 iki 0,76. Toks pakeitimas (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą) užtikrintų Įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatos įgyvendinimą, pagal kurią kvalifikuoto darbuotojo pareiginė alga negali būti mažesnė kaip 1,1 MMA. Dėl šio pakeitimo minimali kvalifikuoto darbuotojo pareiginė alga padidėtų apie 9,7 proc. (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą), arba beveik 124 Eur per mėnesį. C lygio kvalifikuotų darbuotojų grupė išlieka jautriausia darbo užmokesčio

požiūriu, nes šioje grupėje koncentruojasi didžiausia dalis (apie 17 tūkstančių arba 87 proc.) darbuotojų, kuriems nustatyti minimalūs arba artimi minimaliems pareiginės algos koeficientai.

**Specialistų (A ir B lygio)** minimalius pareiginės algos koeficientus siūloma didinti (įskaitant pareiginės algos koeficientų ir pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimą) apie 9,4 proc. Dėl to jų minimali pareiginė alga padidėtų maždaug 126 Eur per mėnesį. **Struktūrinių padalinių vadovų ir jų pavaduotojų** minimalius pareiginės algos koeficientus siūloma didinti apie 8,9 proc., jų minimali pareiginė alga didėtų apie 129 Eur per mėnesį.

Siūlomi pakeitimai leistų išlaikyti nuoseklų ir proporcingą biudžetinių įstaigų darbuotojų, išskyrus įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų, pareiginių algų koeficientų didinimą, užtikrintų aiškesnį pareigybių diferencijavimą ir sumažintų riziką, kad dėl MMA augimo mažėtų skirtumai tarp skirtingo sudėtingumo, atsakomybės ir kvalifikacijos pareigybių.

Kaip padidėtų biudžetinių įstaigų darbuotojų koeficientai, priėmus Įstatymo projektą, atspindi šioje lentelėje:

| Pareigybė                                                                                                                       | Lygis | Min. kof. 2026 m. | Min. PA 2026 m. (BD 1798), EUR | Min. kof. 2027 m. | Min. PA 2027 m. (BD 1798), EUR | Min. PA augimas 2027 m. proc. | Min. PA augimas 2027 m., EUR |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------------------|--------------------------------|-------------------|--------------------------------|-------------------------------|------------------------------|
| Biudžetinės įstaigos vadovas                                                                                                    | -     | 1,29              | 2319                           | 1,29              | 2377                           | 2,5                           | 58                           |
| Biudžetinės įstaigos vadovo pavaduotojas                                                                                        | -     | 1,04              | 1870                           | 1,04              | 1917                           | 2,5                           | 47                           |
| Struktūrinio padalinio vadovas (ar kiti specialistai, turintys pavaldžių darbuotojų ar prilyginti vadovaujantiems darbuotojams) | A     | 0,88              | 1582                           | 0,94              | 1732                           | 9,5                           | 150                          |
|                                                                                                                                 | B     | 0,83              | 1492                           | 0,89              | 1640                           | 9,9                           | 148                          |
| Struktūrinio padalinio vadovo pavaduotojas                                                                                      | A     | 0,83              | 1492                           | 0,88              | 1622                           | 8,7                           | 130                          |
|                                                                                                                                 | B     | 0,78              | 1402                           | 0,83              | 1530                           | 9,1                           | 127                          |
| Specialistas                                                                                                                    | A     | 0,76              | 1366                           | 0,81              | 1493                           | 9,2                           | 126                          |
|                                                                                                                                 | B     | 0,73              | 1313                           | 0,78              | 1438                           | 9,5                           | 125                          |
| Kvalifikuotas darbuotojas                                                                                                       | C     | 0,71              | 1277                           | 0,76              | 1401                           | 9,7                           | 124                          |
| Darbininkas                                                                                                                     | D     | MMA               | 1153                           | MMA               | 1245                           | 8,0                           | 92                           |

\*Min. kof. - minimalus galimas pareiginės algos koeficientas; Min. PA – minimali galima pareiginė alga EUR; BD – pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis.

Papildomų lėšų poreikio (apie 20 mln. eurų) pasiskirstymas pagal pareigybes atspindi šioje lentelėje:

| Pareigybė                                  | Pareigybių skaičius, faktinis | Pareigybių sk. su min. kof. ir truputį didesniais | Pasiskirstymas pareigybių sk. su min. kof. ir truputį didesniais, % | Papildomų lėšų poreikis (paiskirstymas pgl pareigybes), eurai |
|--------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Įstaigos vadovas                           | 788                           | 13                                                | 0,1%                                                                |                                                               |
| Įstaigos vadovo pavaduotojas               | 1 601                         | 41                                                | 0,2%                                                                |                                                               |
| Padalinio vadovas (A, B lygio)             | 2 882                         | 49                                                | 0,3%                                                                | 50 074                                                        |
| Padalinio vadovo pavaduotojas (A, B lygio) | 462                           | 5                                                 | 0,0%                                                                | 5 110                                                         |
| A lygio specialistas                       | 29 658                        | 1 357                                             | 6,9%                                                                | 1 386 746                                                     |
| B lygio specialistas                       | 13 658                        | 1 052                                             | 5,4%                                                                | 1 075 060                                                     |
| C lygio kvalifikuotas darbuotojas          | 40 851                        | 17 054                                            | 87,1%                                                               | 17 427 827                                                    |
| D lygio darbininkas                        | 18 426                        |                                                   |                                                                     |                                                               |
| <b>Iš viso:</b>                            | <b>108 326</b>                | <b>19 571</b>                                     | <b>100,0%</b>                                                       | <b>20 mln. eurų</b>                                           |

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos surinktais duomenimis biudžetinių įstaigų vadovų, turinčių minimaliuosius ir šiek tiek didesnius koeficientus yra apie 13, biudžetinių įstaigų vadovų pavaduotojų – 41, o visų likusių pareigybių, turinčių minimaliuosius ir šiek tiek didesnius koeficientus yra apie 20 tūkst. (iš jų: A lygio specialistų – apie 1300, B lygio – apie 1000 ir C lygio – apie 17 tūkst.).

Net ir nedaug padidinus MMA bei pareiginės algos koeficientus, padidės nekvalifikuotų ir kvalifikuotų darbuotojų, specialistų, struktūrinių padalinių vadovų bei jų pavaduotojų, o kartu padidės ir jų perkamoji galia.

Taip pat bus labiau įvertintas kvalifikuotų darbuotojų, specialistų, struktūrinių padalinių vadovų bei jų pavaduotojų, socialinių paslaugų srities darbuotojų ir trenerių darbo sudėtingumas, todėl valstybė, kaip darbdavė, galės konkuruoti darbo rinkoje, pasirinkdama geresnius darbuotojus; galės būti nustatytas konkurencingas atlyginimas tam tikrų profesijų darbuotojams, kurių trūksta darbo rinkoje.

- Siekiant užtikrinti, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. valstybės biudžeto lėšos mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, švietimo įstaigų vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčiui didėtų 7,56 proc., siūloma Įstatymo projekto 2 priede nurodytų darbuotojų pareiginės algos koeficientus padidinti 4,5 proc. Be to, 0,43 proc. būtų didinamos lėšos pareiginės algos koeficientų didinimui dėl veiklos sudėtingumo, priemokoms ar kitoms išmokoms, o 2,5 proc. didėtų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis (nuo 1798 eurų iki 1843 eurų).

Pareiginės algos koeficientus padidinus 4,5 proc., visų minėtų pedagoginių darbuotojų pareiginė alga (įskaitant pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio didinimą) nuo 2027 m. sausio 1 d. padidės 7,11 proc.:

mokytojų, švietimo pagalbos specialistų – nuo 152 iki 214 eurų (po mokesčių – nuo 92 iki 130 eurų);

auklėtojų, koncertmeisterių, akompaniatorių – nuo 114 iki 136 eurų (po mokesčių – nuo 69 iki 82 eurų);

mokyklų vadovų – nuo 299 iki 354 eurų (po mokesčių – nuo 181 iki 215 eurų), jų pavaduotojų ugdymui – nuo 291 iki 302 eurų (po mokesčių – nuo 177 iki 183 eurų), ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų – nuo 254 iki 279 eurų (po mokesčių – nuo 154 iki 169 eurų);

švietimo pagalbos įstaigų vadovų – nuo 272 iki 306 eurų (po mokesčių – nuo 165 iki 185 eurų), jų pavaduotojų, kurių darbas laikomas pedagoginiu – nuo 251 iki 276 eurų (po mokesčių – nuo 152 iki 168 eurų); švietimo pagalbos įstaigų skyrių vedėjų, kurių darbas laikomas pedagoginiu – nuo 198 iki 257 eurų (po mokesčių – nuo 120 iki 156 eurų).

Padidinus lėšas, skiriamas pareiginės algos koeficientų didinimui dėl veiklos sudėtingumo, priemokoms, kitoms išmokoms, minėtų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis vidutiniškai padidės dar 0,43 proc. (individualus kiekvieno darbuotojo darbo užmokesčio padidėjimas šiuo atveju gali skirtis, nes jis priklausys nuo darbo sudėtingumo, papildomų užduočių ir kitų kriterijų, kurie taikomi, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes).

Pritarus šioms nuostatoms, darbo užmokestis padidės daugiau nei 65,5 tūkst. švietimo įstaigų darbuotojų.

- Siekiant aukštos kvalifikacijos specialistams (įgijusiems magistro ar mokslo ir meno daktaro laipsnį) sudaryti prielaidas sparčiau siekti karjeros, siūloma Įstatymo 2 priedo 1, 12, 18, 23 ir 28 punktuose nustatyti papildomus pareiginės algos koeficientus, taikomus vyresniojo mokytojo arba vyresniojo pagalbos mokiniui specialisto kvalifikacinę kategoriją įgijusiems mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams, turintiems ne ilgesnį kaip 2 m. pedagoginio darbo stažą, ir mokytojo arba pagalbos mokiniui specialisto metodininko ar mokytojo arba pagalbos mokiniui specialisto eksperto kvalifikacinę kategoriją įgijusiems mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams, turintiems ne ilgesnį kaip 5 m. pedagoginio darbo stažą. Įvertinus esamos pareiginės algos koeficientų struktūrą ir jų didėjimo tendencijas pagal kvalifikacinę kategoriją ir pedagoginio darbo stažą, naujus pareiginės algos koeficientus siūloma nustatyti laikantis nuostatos, kad aukštesnės kvalifikacinės kategorijos pradinis pareiginės algos koeficientas nėra mažesnis už žemesnės kvalifikacinės kategorijos didžiausią pareiginės algos koeficientą. Pritarus šiam pakeitimui, bus sudarytos prielaidos pritraukti į švietimo įstaigas daugiau aukštos kvalifikacijos specialistų bei nustatyti jų kvalifikaciją ir darbo sudėtingumą atitinkantį darbo užmokestį.

- Siekiant sudaryti galimybes karjeros specialistams atestuotis ir įgyti kvalifikaciją, siūloma Įstatymo 2 priedo 23 punkte įtvirtinti karjeros specialistų kvalifikacines kategorijas, kurioms būtų taikomi šiame punkte nustatyti pareiginės algos koeficientai. Atsižvelgiant į tai, kad po šio pakeitimo Įstatymo 2 priedo 24 punktas karjeros specialistams taptų neaktualus, ši pareigybė iš minėto punkto išbraukiama. Pritarus šiam pakeitimui, karjeros specialistams bus sudarytos galimybės siekti karjeros ir gauti kvalifikacinę kategoriją atitinkantį darbo užmokestį. Tai padidins darbuotojų motyvaciją ir prisidės prie geresnės profesinio orientavimo paslaugų kokybės.

**5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Teigiamas priimto įstatymo poveikis aptartas šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

**6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**

Priimtas įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai neturės. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsniu, atlikus įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą, nenustatyta, kad įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas galėtų kelti korupcijos riziką.

**7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Priimtas įstatymas tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

**8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams**

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

**9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Priėmus įstatymą, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

**10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu nekeičiamos galiojančios sąvokos ir (ar) jų apibrėžtys ir nesiūloma apibrėžti naujų.

**11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus**

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės normoms.

Įstatymo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Įstatymo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

**12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti**

Priėmus Įstatymo projektą, iki jo įsigaliojimo turėtų būti pakeisti šie teisės aktai:

- Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 679 „Dėl Mokymo lėšų apskaičiavimo, paskirstymo ir panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

- Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. V-1193 „Dėl Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo patvirtinimo“ (turi būti patikslintos nuostatos dėl konkurso skelbime nurodomos informacijos apie konkretų pareiginės algos koeficientą);

- Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2008 m. lapkričio 24 d. įsakymu

Nr. ISAK-3216 „Dėl Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų (išskyrus psichologus) atestacijos nuostatų patvirtinimo“.

**13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)**

Trenerių darbo užmokesčiui padidinti 2027 m. ir vėliau iš valstybės biudžeto reikės skirti po 2,288 mln. Eur per metus.

Socialinių paslaugų šakos kolektyvinėje sutartyje suderėtam socialinių paslaugų srities darbuotojų, turinčių galiojančią antrą (aukštesnę) kvalifikacinę kategoriją, pareiginės algos koeficiento didinimui nuo 20 iki 25 proc. įgyvendinti reikės 2,9 mln. Eur papildomų lėšų, iš jų savivaldybių pavaldumo įstaigoms – 2,5 mln. Eur. Siūlomas pakeitimas bus taikomas 1 961 socialinių paslaugų srities darbuotojui, turinčiam galiojančią antrą (aukštesnę) kvalifikacinę kategoriją.

Įstatymo projekto 1 priede numatytiems minimaliems pareiginės algos koeficientų dydžiams padidinti 2027 metais reikėtų apie 34,5 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų (iš jų – biudžetinių įstaigų darbuotojų minimaliesiems koeficientams padidinti apie 20 mln. eurų, socialinių paslaugų srities darbuotojų – apie 14,5 mln. eurų (iš jų – 3,1 mln. eurų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo įstaigų socialinių paslaugų srities darbuotojams ir 11,4 mln. eurų savivaldybių įstaigų socialinių paslaugų srities darbuotojų koeficientų padidinimui). Šis pokytis palies apie 20 tūkst. biudžetinių įstaigų darbuotojų, išskyrus pedagoginius darbuotojus, kurie gauna minimalius ir šiek tiek didesnius nei minimalius pareiginės algos koeficientus. Kadangi lėšos skirtos tik minimaliesiems koeficientams padidinti, galimybė sutaupyti yra minimali.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos surinktais duomenimis biudžetinių įstaigų vadovų, turinčių minimaliuosius ir šiek tiek didesnius koeficientus yra apie 13, biudžetinių įstaigų vadovų pavaduotojų – 41, o visų likusių pareigybių, turinčių minimaliuosius ir šiek tiek didesnius koeficientus yra apie 20 tūkst. (iš jų: A lygio specialistų – apie 1300, B lygio – apie 1000 ir C lygio – apie 17 tūkst.). Atsižvelgiant į surinktus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis Įstatymo 1 priedo pakeitimams įgyvendinti reikės kasmet po 20 mln. eurų (valstybės biudžeto) lėšų. Lėšų pasiskirstymas pagal pareigybių grupės atsispindi lentelėje:

| Pareigybė                                  | Pareigybių skaičius, faktinis | Pareigybių sk. su min. kof. ir truputį didesniais | Pasiskirstymas pareigybių sk. su min. kof. ir truputį didesniais, % | Papildomų lėšų poreikis (paiskirstymas pgl pareigybes), eurai |
|--------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Įstaigos vadovas                           | 788                           | 13                                                | 0,1%                                                                |                                                               |
| Įstaigos vadovo pavaduotojas               | 1 601                         | 41                                                | 0,2%                                                                |                                                               |
| Padalinio vadovas (A, B lygio)             | 2 882                         | 49                                                | 0,3%                                                                | 50 074                                                        |
| Padalinio vadovo pavaduotojas (A, B lygio) | 462                           | 5                                                 | 0,0%                                                                | 5 110                                                         |
| A lygio specialistas                       | 29 658                        | 1 357                                             | 6,9%                                                                | 1 386 746                                                     |
| B lygio specialistas                       | 13 658                        | 1 052                                             | 5,4%                                                                | 1 075 060                                                     |
| C lygio kvalifikuotas darbuotojas          | 40 851                        | 17 054                                            | 87,1%                                                               | 17 427 827                                                    |
| D lygio darbininkas                        | 18 426                        |                                                   |                                                                     |                                                               |
| <b>Iš viso:</b>                            | <b>108 326</b>                | <b>19 571</b>                                     | <b>100,0%</b>                                                       | <b>20 mln. eurų</b>                                           |

Įstatymo 2 priedo pakeitimams dėl mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, švietimo įstaigų vadovaujančių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2027 m. ir vėliau reikėtų skirti po 180,975 mln. eurų (laikoma, kad nuo 2027 m. sausio 1 d. pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis didinamas nuo 1 798 eurų iki 1 843 eurų (2,5 proc.), pareiginės algos koeficientai didinami 4,5 proc., o 0,43 proc. skiriama pareiginės algos koeficientų didinimui dėl veiklos sudėtingumo, priemonėms ar kitoms išmokoms).

Pakeitimai, susiję su naujų pareiginės algos koeficientų ir karjeros specialistų kvalifikacinių kategorijų nustatymu bus finansuojami iš bendrųjų asignavimų, prireikus – iš mokymo lėšų, skiriamų ugdymo finansavimo poreikių skirtumams tarp mokyklų sumažinti.

**14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Rengiant įstatymo projektą, nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis**

Reikšminiai žodžiai yra „darbo apmokėjimas“, „biudžetinės įstaigos“.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai**

Nėra.

---